

transparant

EDITORIAL

Wat is jouw HOOP voor deze zomer?

Het covid-19-virus heeft dit jaar al heel wat teweeggebracht. Als mens werden we op de proef gesteld omdat de lockdown ons verplichtte om langdurig in ons kot te blijven. Als kerkgemeenschap werden we verplicht onze vieringen stil te leggen en niet meer samen te komen. Als christen werd ik uitgedaagd om mijn weg te zoeken in het antwoord op de zinvragen die naar boven kwamen en de kansen te benutten om op een 'eigen wijze' mijn geloof te beleven. Ondertussen zijn we in Vlaanderen meer dan vijf maanden aan de slag met de evenwichtsoefening tussen afstand en nabijheid.

Een bewogen voorjaar

De voorbije maanden hebben heel wat kansen gebracht. Ik vernam van ouders dat ze een boeiende tijd beleefden met hun kinderen. De drukte van het leven nam wat af, er kwam ruimte voor een gezelschapsspel, een wandeling, een goed gesprek, ... De kookpotten en de oven werden wat meer gebruikt zodat er iets lekkers was om samen van te genieten. Een gezamenlijke wandeling of een fietstocht onder de stralende zon zorgde voor wat afwisseling. Voor sommigen onder ons bracht *corona* wat meer vrije tijd, de rust was deugddoend. Een bevriend priester zei me: "Ik heb nog nooit zoveel vakantie gehad ..."

Voor heel wat andere mensen werd het een periode met heel moeilijke momenten. Naast het thuiswerk waren er de kinderen die voor heel wat stress zorgden. Ze moesten werken voor school, verveelden zich omdat de hobby's wegvielen, ze mochten geen vrienden zien. Er waren de (groot)ouders die tot de risicogroep behoorden, geen bezoek mochten krijgen, er was de ongerustheid over hun gezondheid. Een bevriend koppel zocht creatief naar oplossingen om hun werk te kunnen blijven doen en de opvang van de kinderen samen geregeld te krijgen. Het lukte, met soms bovenmenselijke inspanningen.

Afstand en nabijheid: een volgehouden keuze

Ik zag heel wat mensen worstelen met de verplichte afstand. Voor de ene een verademing, voor de ander leidend naar een grote eenzaamheid. Vanuit het groeiende besef dat we een gevaar konden betekenen voor elkaar schikten we ons naar de maatregel om 'in ons kot' te blijven. Nu we wat meer mensen mogen ontmoeten, wordt de uitdaging groter. We zien mensen die alle maatregelen overboord gooien en hun herwonnen vrijheid uitbundig vieren. Gelukkig is er ook een grote groep die voorzichtig blijft en de herwonnen nabijheid koestert. Alleen dat zal mogelijk maken dat we 'uit ons kot' mogen blijven. We kunnen en mogen opnieuw nabij zijn bij mensen in woonzorgcentra, bij mensen die afscheid moeten nemen van een geliefde, bij mensen die rouwen om een 'coronadode' van wie ze op een soms bijna onwezenlijke manier afscheid moesten nemen. Samen kunnen we weer eucharistie vieren, kinderen dopen, zieken zalvend nabij zijn, ... Laten we die evenwichtsoefening tussen afstand en nabijheid volhouden, misschien nog maanden lang om mekaar, om de zwakste te beschermen!

Een zomer vol HOOP

Ik las een aankondiging van IJD voor een ontmoetingsavond vanuit de vraag "Wat hoop jij voor deze zomer?" Het zette mij aan het denken. Wat ik hoop is dat het virus onder controle blijft, dat mensen kunnen genieten van kleine dingen, een beetje vakantie, een familiebijeenkomst. Geen grootse dingen, die hebben we opgeborgen. Zo graag wilde ik naar Amerika, waar mijn oudste zoon woont. Nu blijft het bij online ontmoetingen. Afstand en nabijheid.

En toch is er vooral de hoop dat we gezond blijven, dat we er kunnen zijn voor elkaar. Als christen hoop ik dat we blijven doorgaan met het wezenlijke: *de hongerigen voeden, de dorstigen laven, de naakten kleden, de zieken en gevangenen bezoeken, de vreemdelingen opvangen en de doden begraven.*

Dank omdat jij mensen nabij bent en toch de nodige afstand behoudt, samen werken we aan een zomer vol barmhartigheid!

Christa Damen, voorzitter

IPB-Transparant – Jaargang 23, nr. 4 – juli 2020
Driemaandelijks tijdschrift van het Interdiocesaan Pastoraal Beraad
Guimardstraat 1 – 1040 Brussel – Tel. 02/507 05 87
E-mail ipb@interdio.be – Website www.ipbsite.be – Rek. BE94 7845 8328 8914 –
BIC: GKCCBEBB
Verantwoordelijke uitgever: Christa Damen – Afgiftekantoor: Brussel x – P925317

Betrokken in dialoog

Viering 50 jaar IPB opnieuw uitgesteld!
Nieuwe datum nog niet bekend.

Space for Grace laat zich niet afschrikken door Corona

Raf Lust is projectcoördinator voor Space for Grace, een innovatieplatform binnen het Interdiocesaan Pastoraal Beraad. Hij vertelt hoe dit platform van start ging en wat er in de voorbije maanden ondanks alle beperkingen groeide. In de rubriek 'In 't Vizioer' op de achterkant leren we één van de innovatieve en vitaliserende projecten kennen.

Selectieprocedure

Begin maart 2020. Een deskundige jury buigt zich over een 40-tal ingediende projecten in het kader van Space for Grace. Een objectieve beoordelingsleutel geeft een eerste indruk, een eerste appreciatie. De bespreking ervan zet zaken scherper en helderder. Knopen worden doorgehakt. In het verre Oosten is een stad afgesloten van de buitenwereld. Ook in Italië is een regio in lockdown gegaan, na de eerste coronadoden. De carnavalse sneeuwpret lijkt er niet veel onder geleden te hebben. No business like snowbusiness?

17 projecten vernemen dat ze geselecteerd zijn voor ondersteuning vanuit Space for Grace, financieel maar ook in de vorm van begeleiding. Door deelname aan learning communities kan hun werking, als extraatje bij hun selectie, verdiept en verduurzaamd worden: de omkadering door professionelen uit het pastorale werkveld en door professoren van het Academisch Centrum voor Praktische Theologie (ACPT) mag daarvoor garant staan. Het Covid-vocabularium deint ook in Vlaanderen uit over alle pagina's van de gedrukte pers en het wereldwijde web. Eén week na de selectievergadering door de jury is ook bij ons de lockdown een feit.

Contacten van op afstand

Telefonisch worden de eerste contacten gelegd. Maar in onze digitale wereld zijn er wegen waarlangs je niet alleen auditief contact kan leggen. Videocalls gaan tot de orde van de dag behoren. *By trial and error* ondervinden we de voordelen, maar meestal ook de nadelen van de verschillende platformen. Opnamemogelijkheden zijn erg interessant, om bijvoorbeeld de kennismakingsronde te registreren en namen, gezichten te kunnen opslaan. Want naast de projectverantwoordelijken kunnen we nu ook kennismaken met de bredere groep van betrokkenen: de trekkers, de medewerkers, de mensen die de innovatieve en vitaliserende initiatieven in onze Vlaamse Kerk een gezicht en een ziel gaan geven. Een interne nieuwsbrief zal hen op de hoogte houden van wat er reilt en zeilt.

Bourgondiër als ik ben – wat wil je, met mijn familienaam? – moet ik er me wel bij neerleggen dat deze videogesprekken voorlopig het enige been zijn waar we op kunnen staan. De persoonlijke ontmoetingen ter plaatse –

waarom denk ik daar dan een koffietje bij en een lokale bakkersspecialiteit? – zijn fysiek nog niet mogelijk en wettelijk zowaar verboden! De ervaringen met videogesprekken doen het vertrouwen groeien dat ook de opstart van de learning communities niet al te veel verhinderd wordt door deze noodzakelijke omstandigheden.

Lerende gemeenschappen

De *learning communities* reizen via een weg met twee baanvakken. Met *generieke thema's* worden de projectmedewerkers aan het denken gezet en wordt de blik verbreed. De projecten moeten écht wel heel ambitieus zijn, als ze al hadden stilgestaan bij onderwerpen als patroon doorbrekend denken, besluitvorming volgens een synodaal proces of als ze een evaluatie doen van hun pastoraal handelen, die verder gaat dan het tellen van aanwezigen of de kleur van de tafelversiering. Paralleel daarmee gaan ze, in kleinere groepjes maar onder professionele begeleiding, *hun eigen leertraject*. Ze schrijven hun leerdoel uit en houden in een logboek of groeijournal de stappen bij die gezet werden. Maar wellicht, en zeker in de aanvangsperiode, krijgen ze daarbij ondersteuning doorheen digitale vergaderingen.

Toegegeven: de informele gesprekken tijdens fysieke ontmoetingen bij koffie en koekjes hebben een enorme waarde. Daar tegenover staat een misschien wel efficiëntere vorm van vergaderen met zoom- of praatboxsessies. Het vergt een andere concentratie, maar als de opnametoets wordt ingedrukt, kan je de bijeenkomst wel herbekijken. Of je kan hem delen met een bredere groep van betrokkenen, die misschien niet op de fysieke vergadering konden aanwezig zijn, maar nu met veel interesse alsnog via digitale weg kunnen volgen. We kunnen er beter aan wennen: aan de idee dat dit voorlopig het 'nieuwe normaal' wordt.

Projecten met verschillende invalshoeken

Enkele potloodlijnen schetsen meteen iets duidelijker hoe de voor Space for Grace geselecteerde projecten geclusterd kunnen worden. En al wordt de organisatie door het ACPT straks misschien anders ingevuld: het geeft zicht op de rode draad die een aantal projecten met elkaar verbindt.

Er zijn initiatieven die inzetten op **vitalisering**, door zich specifiek te richten op **bepaalde doelgroepen**. Ze dagen kinderen en jongeren, jonge gezinnen ook uit om niet alleen het sacrament van Eerste Communie en Vormsel te ontvangen, maar nodigen hen op verschillende manieren uit om echt gemeenschap te gaan vormen, vanuit hun gedeeld geloof. Bij de een wordt daartoe een ontmoetingsdag georganiseerd, als sluitstuk van een goed uitgebalanceerd traject met vorming en overleg, bij de ander is het omdat een aantal jonge gezinnen worden samengebracht en worden beluisterd in hun zoektocht naar wat diepgang. Niet eens over hoogstaande geloofskwesties hoor, maar – om te beginnen – over hoe je als zoekende gelovige antwoorden kan bieden op kwesties die zich voordoen in het dagelijks leven. Ze willen kunnen uitwisselen over (geloofs) opvoeding, over samenleven, over wel ‘in de wereld’ maar daarom niet altijd ‘van de wereld’ zijn.

Andere initiatieven willen de kaart trekken van een **missionaire en onthaltende gemeenschap**. Niet alleen in het boek van James Mallon *Als God renoveert* klinken deze termen als ‘enige toekomst voor de Kerk in Vlaanderen’. Ze zouden moeten behoren tot het wezenlijke van iedere geloofsgemeenschap. Nu de meeste van hen territoriaal gereorganiseerd zijn, kunnen ‘missionair’ en ‘onthalend’ weer volop in de aandacht gebracht worden en het werk van pastores of pastorale teams inspireren.

Verder zijn er de projecten die **kunst en geloof** samenbrengen. Die creatief de geloofsboodschap vorm geven en ter sprake brengen, en van daaruit verder willen bouwen aan een gastvrije thuis voor ieder die er aanbeldt. Dat kan in grootstedelijke context zijn, dat kan vanuit de stuwning die uitgaat van Laudato Si’.

Tot slot is er bij een aantal projecten een duidelijke zoektocht om een uitgebalanceerde **communicatiestrategie** op te zetten binnen de eigen context. Vanuit de overlevering in een pre-digitaal tijdperk is KERK&leven hét informatiekanaal bij uitstek en voor onze iets oudere kerkgangers is het dat nog steeds. Maar met het digitale Kerknet 2.0 en met sociale media bereiken we ook andere generaties. En ook daarin zijn trends en hypes. Communicatie is niet langer een middel om over ons geloofsleven te informeren, maar het is er een essentieel onderdeel van geworden: een manier om mensen op te zoeken, te verbinden met elkaar, te engageren ... Via zoveel mogelijk verschillende kanalen, op zo verschillend mogelijke momenten naar zoveel mogelijk verschillende mensen.

De eerste vruchten

Zo blijft Space for Grace de ruimte opzoeken waar innovatie en vitalisering mogelijk wordt. Het wordt niet gehinderd door mondkmaskers of gedesinfecteerd met alcoholgel. Integendeel: het infecteert de betrokkenen met enthousiasme. Het bouwt een netwerk uit van contacten. En de eerste vruchten van samenwerking smaakten. (Daar is de Bourgondiër weer!) Daags na de goedkeuring van de Nationale Veiligheidsraad om de kerken weer te openen, verzamelden een aantal geïnteresseerden online om, vertrekkend van het door de bisschoppen voorbereide draaiboek, toch even te overlopen waar al aan gedacht was, waar misschien nog hiaten lagen en welke good practices werkzaam blijken. Er is het voornemen om straks, een paar weken na de heropstart, nog eens te overleggen rond kindernevendiensten, gedachtenisvieringen, Eerste Communies en Vormsels en rond online en offline contact met onze medegelovigen.

IK WIL WEL EEN PROJECT OPSTARTEN, MAAR...

Dankbaar om vanop de eerste rij deze dynamiek te zien ontstaan, maakt het ons benieuwd naar wat de oogst zal zijn van de volgende projectoproep, die in september 2020 verwacht mag worden. Wie meer wil lezen over de geselecteerde projecten kan terecht op de website www.gelovenbeweegt.be. Daar zal straks ook iets van de leeromgeving zichtbaar worden zodat de trajecten ook anderen kunnen inspireren. In de hoop dat er een Bourgondisch buffet mag ontstaan waarvan vele gegadigden mogen proeven en waar ze zich, zelfs na een tweede of derde hongertje, kunnen bevoorraden.

Raf Lust
projectcoördinator Space for Grace

In de wereld, maar niet van de wereld Zoekpunt Dekenaat Genk opende de deuren

Wie door de Genkse winkelstraten doolt, mogelijk besmet door het shoppingvirus, (een onweerstaanbare drang die als olie de radertjes van de consumptiemaatschappij laat roteren) kan sinds kort op een merkwaardig aanbod botsen. Je verwacht in het decor van Shopping Twee niet meteen een kerkelijke aanwezigheid. Het mag dan ook een signaal van vitaliteit zijn dat het nieuwe dekenaat Genk, net op die plaats, de deuren opende van Zoekpunt, één van de projecten die geselecteerd werden in het kader van Space for Grace.

Inspiratie

Geïnspireerd door kardinaal Hollerich van Luxemburg, “wanneer wij ons als Kerk terugtrekken in onze eigen kleine kring - versterken wij de secularisatie nog verder!” stelde de geloofsgemeenschap zich de vraag “Hoe geraken we in gesprek met de vele zinzoekers van deze tijd?” Onder impuls van deken Luc Herbots werd een erfenis gebruikt om een winkelpand aan te kopen, niet op de meest exclusieve, maar op de drukste as van de stad, die als winkelcentrum bekend staat in de brede regio. “We willen als Kerk aanwezig zijn midden in de samenleving: luisterend, maar ook prikkelend, nieuwsgierigheid wekken, iets wat sluimert wakker schudden ...”

Aantrekkingskracht

De prikkels worden gegeven via de etalage. In de meimaand stond er een Mariabeeld en kon je op een witte steen de naam van een overledene schrijven, die misschien niet rechtstreeks getroffen was door het coronavirus, maar waarvan mensen door de maatregelen geen afscheid hadden kunnen nemen zoals ze dat graag hadden gedaan.

Ook op andere manieren wordt de etalage interactief gemaakt. Een ‘woordenwolk’ geeft weer wat voor de mensen het belangrijkste is in het leven. Hoe vaker een woord of waarde vermeld wordt, hoe groter de weergave. Elke week verschijnt er een nieuw prikkelend filmpje of een doordenkertje ... Op de drukke zaterdagen kunnen ze een interessante gast in een praatstoel zetten ‘Op de koffie met ...’. Ze denken aan een project ‘Moet je lezen’ waarbij ze aan 10 gekende Genkenaren vragen één boek betreffende zingeving aan te bevelen en dat je dan bij hen voor 14 dagen kan uitlenen ...

Daarnaast vind je er een aanbod aan mooie wenskaarten en zinvolle geschenken. De bevoorrading gebeurt in samenwerking met de winkel van het Pastoraal Centrum (PIC) in Hasselt. Tot slot vervult Zoekpunt ook een beetje de rol van parochiesecretariaat. Je kan er terecht om een doopsel of huwelijk aan te vragen en een misintentie te laten registreren.

Start

Het vergde wat lef om van het kleinste openingetje in de ontmanteling van de lockdown gebruik te maken en meteen op 12 mei al open te gaan, maar “het loonde de moeite”, aldus Astrid Brandt, de dekenaal secretaris. “Mensen beleefden er deugd aan nog eens buiten te kunnen komen en als surplus een zinvolle aankoop te kunnen doen: zinvol voor zichzelf of zinvol voor een ander.”

De pool van vrijwilligers is wat kleiner dan de twintig die zich aandienen, maar de permanentie wordt verzekerd. “Je moet jezelf veilig voelen als bezoeker, maar ook als vrijwilliger.” Een spatscherm vormt een kleinere barrière voor een persoonlijk gesprek dan een mondkap. En voorzichtig de eerste stap over de drempel gezet, lucht het op om de zorgen die deze tijd met zich meebrengt of al langer worden meegedragen, te delen met een luisterend oor.

Dagelijks aanbod

In een logboek wisselen vrijwilligers ervaringen en aandachtspunten uit. En in de zomer is er elke dag een aanbod. Coronaproof! Een ontbijt op dinsdagen, ook als afhaalformule. De thee krijgt een begeleidend tekstje dat de link legt naar bloemen of vruchten uit Jezus’ tijd. Op woensdag wordt een wandelsuggestie meegegeven naar één van de kerkdorpen. In elke kerk vind je wel iets dat de moeite waard is om te bezoeken. Hier de kruisweg, daar de architectuur, altijd iets verrassends. Op donderdagen kunnen kinderen met een knutselpakket aan de slag. Ouders mogen er hun kinderen toevertrouwen, terwijl ze zelf hun boodschappenlijstje afwerken. Vrijdagen staan in het teken van ‘ontspullen’. ‘Wat heb je eigenlijk niet meer nodig? Wat wil je loslaten, ook in je hoofd?’ Zo komt er plaats voor een ‘Goed Boek’, dat elke zaterdag wordt gesuggereerd. Je kan het ter plaatse uitlenen, maar het wordt ook te koop aangeboden.

Op zondag en maandag, de sluitingsdagen, wordt het aanbod gekanaliseerd via de sociale media en de website, waarlangs je ook de streaming van de zondagsvieringen kan volgen.

Duidelijk dat ‘een dagje uit, Limburg in’ opnieuw een persoonlijke uitnodiging is?

Raf Lust
projectcoördinator SfG